

Ympäristöterveydenhuollon valvontayksiköille,
aluehallintovirastoille ja keskusvirastoille

Ympäristöterveydenhuollon tietojenkeruujärjestelmän kehittämisestä selvitys

Sosiaali- ja terveysministeriö on käynnistänyt yhteistyössä maa- ja metsätalousministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön kanssa selvityksen koskien ympäristöterveydenhuollon tietojenkeruujärjestelmän nykytilaa ja kehittämistarpeita.

Nykyisen tietojärjestelmän kehittämisen keskeisenä tavoitteena on ollut yksinkertaistaa ja keventää kunnallisten valvontayksiköiden raportointia, siirtää se kokonaan manuaalisesta sähköisesti tapahtuvaksi, karsia virhemahdollisuuksia ja yhteismitallistaa tietoa. Järjestelmätoteutuksen yhteydessä on kuitenkin noussut esiin ongelmia, jotka ovat hidastaneet ja vaikeuttaneet järjestelmän käyttöönottoa. Kritiikkiä on esitetty mm. kehittämisaikataulusta, muutostenhallinnasta sekä yhteistyön ja käyttöönoton sujuvuudesta, kuntajärjestelmien kustannuksista valvontayksiköille sekä sisällön ja kehittämisen vastuiden epäselvyydestä. Tässä tilanteessa oli tarvetta avoimesti arvioida tiedonkeruun toimintamallia kartoittamalla tietojärjestelmäkokonaisuuden kehittämistarpeita ja eri ratkaisumallien toiminnallisia, taloudellisia ja teknisiä vaikutuksia hyötyineen ja haittoineen.

Selvityksessä on ollut tavoitteena löytää kehittämissuunnan ratkaisumalli, joka tarjoaa toimivat työvälineet ympäristöterveydenhuollon valvonnan tiedonhallintaan sekä kunta-, alue- että keskushallinnon tasolla. Mahdollisina kehittämisvaihtoehtoina on käsitelty nykyinen hajautettuihin tietojärjestelmiin perustuva toimintamalli ja keskushallinnon tuottamaan keskitettyyn järjestelmään perustuva malli sekä näiden yhdistelmä. Selvityksessä on haastateltu asiantuntijoita ja hyödynnetty muuta aineistoa ja kyselyjen tuloksia.

Selvityksen edetessä on päädytty siihen, että kehittämissuunnaksi valitaan yhteiskäyttöisen käyttöliittymän toteuttaminen keskitetyn tietovarannon yhteyteen. Kuitenkin niin, että jatkossa valvontayksiköillä olisi vielä mahdollisuus pitää yllä nykyisiä järjestelmiä niin halutessaan. Yhteiskäyttöisen käyttöliittymän rahoitus tulisi valtiolta ja valvontayksiköt maksavat sen käyttämisestä. Käyttöliittymäratkaisun tulisi palvella mahdollisimman hyvin käyttäjien tarpeita, jolloin erillisten ohjelmien tarve vähenee.

Valvontayksiköt, jotka haluavat jatkossakin käyttää omia järjestelmiään, tulee sitoutua entistä paremmin sovittuihin aikatauluihin ja laatuvaatimuksiin. Samalla kerättävän tiedon hyödynnettävyyteen tulee kiinnittää erityistä huomiota, mikä edellyttää raportointityökalujen kehittämistyön jatkamista ja avoimuuden lisäämistä. Konkreettisenä nopeana toimenpiteenä tulee keskitettyyn tietovarantoon avata lukuoikeus järjestelmän osapuolille mahdollisimman pian. Tämä vaikuttaa tiedon luotettavuuteen ja laatuun. Tietojenkeruujärjestelmän hallintamallia tulee jatkossa selkeyttää niin, että yksi taho vastaa koko järjestelmän kehittämisestä ja muutostenhallinnasta. Käyttäjien pitää kuitenkin päästä vaikuttamaan yhteiskäyttöisen järjestelmän kehittämiseen myös jatkossa.

Selvitys jatkuu vuoden 2013 loppuun saakka, minkä jälkeen päätetään selvityksessä määriteltyjen jatkotoimenpiteiden toteuttamisesta ja aikataulusta.

Lisätietoja: Teemu Holmén, selvitysmies
teemu.holmen@hel.fi, puh. 050 364 3993

Jari Keinänen, johtaja
jari.keinanen@stm.fi

Veli-Mikko Niemi, elintarviketurvallisuusjohtaja
veli-mikko.niemi@mmm.fi